

Duurzaam aankopen is niet moeilijk! Door rekening te houden met een handvol simpele tips help ook jij onze organisatie te verduurzamen. Stuur jij soms offertes uit? Weet dat wij als organisatie bepaalde duurzaamheidseisen stellen voor heel wat producten. In deze gids lees je welke eisen je moet én kan opnemen voor hout en houtproducten hoe je dat doet en vind je ook stukken tekst terug die je kunt kopiëren naar jouw offertevraag. Zo hoeft jij je het hoofd niet te breken over hoe je bepaalde eisen formuleert!

Deze gids helpt je bij het duurzaam aankopen van **hout, houtproducten en voorwerpen vervaardigd uit hout**. Voor papier is er een andere gids.

Een vraag of opmerking? Neem dan contact op met het team overheidsopdrachten via 03 240 67 09 of overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be!

1 Raamcontract

Er is geen raamcontract voor aankoop van hout.

Er is wel een raamcontract van de Vlaamse overheid voor circulair kantoormeubilair waarvan de provincie gebruik kan maken. Zie het [intranet](#) of neem contact op met Joeri Straetemans (T 03 240 51 06, joeri.straetemans@provincieantwerpen.be) voor meer informatie.

2 Verplichte duurzaamheidscriteria

- Duurzaam geëxploiteerd [en/of gerecycleerd](#) hout

Lees in de [voorbeeldmail](#) of het [voorbeeldbestek](#) hoe je dit criterium opneemt.

2.1 Duurzaam geëxploiteerd hout

Het gebruikte hout moet afkomstig zijn van duurzaam beheerde bronnen, conform de principes gedefinieerd door Forest Europe (MCPFE) (na te lezen in [bijlage 1](#) van de Madrid Ministerial Declaration). Dit wil zeggen dat alle te gebruiken hout en houtproducten moeten voorzien zijn van een label dat aantoonst dat het hout afkomstig is van bossen waarvan het duurzaam beheer door een onafhankelijke instelling volgens internationaal erkende criteria werd gecertificeerd.

Dit kan bewezen worden door:

- een 'FSC 100%' - of 'PEFC 100% Forest Origin'-label met een certificering van de Chain of Custody; of indien niet beschikbaar
- een 'FSC recycled' - of PEFC-label met een certificering van de Chain of Custody; of
- een factuur met een geldig FSC of PEFC CoC nummer, gelinkt aan het product in kwestie, met specificering van het percentage gecertificeerd materiaal.

2.2 Gerecycleerd hout

Het gebruikte hout moet post of pre-consumer gerecycleerd materiaal zijn.

Dit kan bewezen worden door:

- een 'FSC recycled' - of PEFC-label met een certificering van de Chain of Custody; of
- een factuur met een geldig FSC of PEFC CoC-nummer, gelinkt aan het product in kwestie, met een verklaring van het percentage aan gerecycleerd materiaal; of
- ander gepast bewijs door geloofwaardige documentatie.

2.3 Combinatie duurzaam geëxploiteerd en gerecycleerd hout

Het gebruikte hout in een afgewerkt product moet afkomstig zijn van duurzaam beheerde bronnen en/of gerecycleerd materiaal zijn. Het resterende percentage (max. 30%) moet van legale oorsprong zijn. Dit kan bewezen worden door:

- een FSC (100%, recycled of mix)- of PEFC-label met een certificering van de Chain of Custody; of

- een factuur dat een geldig FSC of PEFC CoC-nummer, gelinkt aan het product in kwestie, met een verklaring van het percentage aan gecertificeerd en gerecycleerd materiaal

- voor het gerecycleerd hout ander gepast bewijs door geloofwaardige documentatie

2.4 Gecertificeerde bedrijven

Werk met gecertificeerde bedrijven. Enkel bedrijven die een chain of custody certificaat hebben, mogen gelabelde producten verkopen. Op dit certificaat wordt een specifiek Chain of Custody-nummer vermeld. Elk bedrijf heeft zijn eigen nummer (bv: SGS-CoC-007). Leveranciers met een CoC-certificaat vind je terug op ikzoekfsc.be of pefc.be/nl/.

- Breng **leveranciers of aannemers** waar je regelmatig mee werkt, op de hoogte van het belang van **Chain of Custody certificering** en vraag je hen om daadwerkelijk een COC-certificaat aan te vragen.
- Vraag het CoC-nummer van de aannemers op bij het indienen van offertes.
- Vraag ook dat de projectreferentie of naam van de werf steeds vermeld wordt op de facturen (dus ook op de factuur van houtleverancier naar aannemer).
- Controleer achteraf steeds de factuur. Bedrijven met een CoC certificaat verkopen immers niet uitsluitend FSC- of PEFC-gelabelde producten. Op de factuur moeten volgende elementen staan:
 - melding dat het om een FSC- of PEFC-gelabeld product gaat
 - CoC-nummer van het bedrijf
 - grootte van het aangekocht pakket en de houtsoort
 - projectreferentie of naam van de werf

3 Tips

- ✓ Hou bij je keuze rekening met de omstandigheden waarin het hout of voorwerpen zullen gebruikt worden om de levensduur te verlengen. Voor een parkbank wordt best ander hout gebruikt dan voor een bank in een wachtzaal. Palen voor een vlinderpad die tijdens bepaalde seizoenen onder water staan, hebben andere vereisten dan palen voor een omheining.
- ✓ Je legt in je bestek best geen sectie of specifieke houtsoort op, maar wel prestatie-eisen zoals **geschiktheid voor bepaalde toepassingen**, stabiliteitsvereisten, duurzaamheidsklasse, sterkte, kleur, ... Omdat het aanbod van secties en duurzaam gelabeld hout kan variëren en op voorhand niet te kennen is, is het op deze manier gemakkelijker voor de inschrijver om een goede oplossing met ecolabel te vinden.

Je kan bijvoorbeeld **enkele eigenschappen uit de lijst hieronder** opnemen:
fysische eigenschappen:

- de volumieke massa (vers, bij vochtgehalte 12%): kg/m³
- de duurzaamheid (van kernhout): klasse
- het soort hout : constructiehout of naaldhout, hardhout, ...
- ev. evenwichtsvochtgehalte
- ev. krimp (radiaal, tangentiaal): %
- ev. werken: %
- ev. Vormstabiliteit

- sterkte-eisen: eventueel verwijzen naar sterktesortering (CE-sterktesortering=sterkte, buigzaamheid en dichtheid) of vermelden "even sterk als Oregon-select & merch. van 63 x 180 mm"

mechanische eigenschappen:

- de elasticiteitsmodulus : N/mm²
- ev. de buigsterkte: N/mm²
- ev. de druksterkte (evenwijdig met de vezel en ev. schuifsterkte): N/mm²
- ev. de hardheid (kops, langs): N

andere eigenschappen:

- geschikt voor deze toepassing
- de esthetische aspecten (kleur, draad, nerf)
- de voorbehandeling van het hout aangepast aan de houtsoort, bv 'verduurzaamd met ...'
- ev. de aantastbaarheid voor insecten (spint, kernhout)
- ev. sortering naar uitzicht (EN 1611-1, NBN 272, 544 voor naaldhout)

✓ Overweeg Europees ipv tropisch hout.

✓ In de praktijk kan men wat betreft duurzaam geëxploiteerd hout kiezen tussen FSC- en PEFC-gelabeld hout. Duurzaam beheer van bossen betekent op milieuvlak dat in die bossen gekapt wordt dat de ecologische functie van het bos als leefomgeving van zowel planten- als diersoorten behouden blijft. Bossen duurzaam beheren en exploiteren zorgt voor hun instandhouding en behoedt ze voor vernietiging. De sociale dimensie van duurzaam beheerde bossen betekent dat de rechten van de betrokken arbeiders en van de inheemse bevolking in de bossen worden gerespecteerd.

4 Voorbeelden

Deze *cursief* getypte stukken tekst kun je kopiëren naar jouw offertevraag. De punten in het blauw zijn verplicht volgens de Gids duurzame aankopen, die in het groen optioneel.

4.1 Voorbeeldmail voor kleine overheidsopdracht (< 30.00 euro)

Volgens de wetgeving overheidsopdrachten moet je ook voor deze kleine opdrachten mededinging organiseren en dus meerdere leveranciers aanschrijven, bijvoorbeeld per mail. Het is niet nodig om een bestek op te maken. Schrijf leveranciers aan die duurzaam hout of houtproducten kunnen leveren.

Hieronder vind je een voorbeeldmail voor de aankoop van zitbanken uit duurzaam geëxploiteerd hout.

VOORBEELDMAIL - ZITBANKEN UIT DUURZAAM HOUT

- ✉ *Kan u ons een offerte bezorgen voor de levering van xx zitbanken uit duurzaam geëxploiteerd of gerecycleerd hout.*
- Ofwel moeten de zitbanken een FSC (100%, recycled of mix)- of PEFC-label dragen.
 - Ofwel moet het gebruikte hout voldoen aan volgende voorwaarden:
 - Aantoonbaar gerecycleerd zijn
 - Een FSC of PEFC-label dragen

Dit moet worden bewezen adhv een kopie van factuur waarop naam leverancier/schrijnwerker, zijn geldig FSC of PEFC CoC-nummer, opgave secties en hoeveelheid, soort hout, vermelding dat het om ...-gelabeld hout gaat, bestemming (banken) , gelinkt aan het product in kwestie, met een verklaring van het percentage aan gecertificeerd en gerecycleerd materiaal; evt. voor het gerecycleerd hout ander gepast bewijs door geloofwaardige documentatie

- ✉ geschikt om jaarrond in een bos te staan met weinig onderhoud (max. 5-jaarlijkse behandeling)

Indien niet aan de bewijslast kan voldaan worden, zal er geen oplevering en dus geen betaling plaatsvinden.

4.2 Voorbeeldbestek >30.000 en < 139.000 euro

Volgens de wetgeving overheidsopdrachten moet je hier een bestek maken en versturen aan meerdere leveranciers. Kies dus zeker voor leveranciers die duurzaam hout kunnen leveren.

Voor hout is het belangrijk met gecertificeerde bedrijven te werken. Enkel bedrijven die een chain of custody certificaat hebben, mogen gelabelde producten verkopen. Op dit certificaat wordt een specifiek Chain of Custody-nummer vermeld. Elk bedrijf heeft zijn eigen nummer. (bv: SGS-CoC-007) Leveranciers met een CoC-certificaat vind je terug op ikzoekfsc.be of pefc.be/nl/.

Je kan ook sociale economie organisaties (mee) aanschrijven. Kijk op in de catalogus sociale economie <http://socialeconomie.be/ondernemingen> welke leveranciers de gewenste producten kunnen leveren.

TITEL

Je kan in de titel al aangeven dat je duurzaam hout wil. Bv:

- ✗ *Duurzaam geëxploiteerd hout* ✗
- ✗ *xx gemaakt van gerecycleerd hout* ✗
- ✗ *Bouw/aanleg van X met gebruik van hout en/of houtgerelateerde producten dat is/die zijn gerecycleerd en/of afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen.* ✗

TECHNISCHE SPECIFICATIES IN VERBAND MET DUURZAAMHEIDSCRITERIA

- ✗ De opdrachtnemer moet bij de levering van de goederen in staat zijn om geloofwaardige documentatie voor te leggen, die het percentage gerecycleerd materiaal specificeert. Een factuur dat een geldig FSC of PEFC CoC nummer linkt aan het product in kwestie, met een verklaring van het percentage aan gerecycleerde materiaal. ✗

DUURZAAM GEËXPLOITEERD HOUT

- ✗ Het gebruikte hout moet afkomstig zijn van duurzaam beheerde bronnen, conform de principes gedefinieerd door Forest Europe (MCPFE) (na te lezen in bijlage 1 van de Madrid Ministerial Declaration) Dit wil zeggen dat alle te gebruiken hout en houtproducten moeten voorzien zijn van een label dat aantoonst dat het hout afkomstig is van bossen waarvan het duurzaam beheer door een onafhankelijke instelling volgens internationaal erkende criteria werd gecertificeerd. Dit kan bewezen worden door:
 - een 'FSC 100%' - of 'PEFC 100% Forest Origin'-label met een certificering van de Chain of Custody; of indien niet beschikbaar - een 'FSC recycled'- of PEFC-label met een certificering van de Chain of Custody; of
 - (kopie van) factuur waarop naam leverancier/schrijnwerker, zijn geldig FSC of PEFC CoC-nummer, opgave secties en hoeveelheid, soort hout, vermelding dat het om ...-gelabeld hout gaat, bestemming (banken) , gelinkt aan het product in kwestie, met een verklaring van het percentage aan gecertificeerd materiaal;
 - evt. voor het gerecycleerd hout ander gepast bewijs door geloofwaardige documentatie. ✗

GERECYCLEERD HOUT

- ✗ Het gebruikte hout moet post of pre-consumer gerecycleerd materiaal zijn. Dit kan bewezen worden door:
 - een 'FSC recycled'- of PEFC-label met een certificering van de Chain of Custody; of
 - (kopie van) factuur waarop naam leverancier/schrijnwerker, zijn geldig FSC of PEFC CoC-nummer, opgave secties en hoeveelheid, soort hout, vermelding dat het om ...-gelabeld hout

gaat, bestemming, gelinkt aan het product in kwestie, met een verklaring van het percentage aan gerecycleerd materiaal; of
- ander gepast bewijs door geloofwaardige documentatie. ✂

COMBINATIE DUURZAAM GEËXPLOITEERD EN GERECYCLEERD HOUT

✂ Het gebruikte hout in een product moet afkomstig zijn van duurzaam beheerde bronnen en/of gerecycleerd materiaal zijn. Het resterende percentage (max. 30%) moet van legale oorsprong zijn.

Dit kan bewezen worden door:

- een FSC (100%, recycled of mix)- of PEFC-label met een certificering van de Chain of Custody; of

- kopie van factuur waarop naam leverancier/schrijnwerker, zijn geldig FSC of PEFC CoC-nummer, opgave secties en hoeveelheid, soort hout, vermelding dat het om ...-gelabeld hout gaat, bestemming (banken) , gelinkt aan het product in kwestie, met een verklaring van het percentage aan gecertificeerd en gerecycleerd materiaal;

- voor het gerecycleerd hout: ander gepast bewijs door geloofwaardige documentatie ✂

Om het voor de inschrijver gemakkelijker te maken om een goede oplossing met ecolabel te vinden, leg je in je bestek best geen sectie of specifieke houtsoort op, maar wel prestatie-eisen zoals geschiktheid voor bepaalde toepassingen, stabiliteitsvereisten, duurzaamheidsklasse, sterkte, kleur, ...

✂ *Het gebruikte hout voldoet aan volgende voorwaarden:* (kies uit onderstaande lijst)

✂ fysische eigenschappen:

- de volumieke massa (vers, bij vochtgehalte 12%): $X \text{ kg/m}^3$

- de duurzaamheid (van kernhout): klasse X

- het soort hout : constructiehout of naaldhout, hardhout, ...

- ev. Evenwichtsvochtgehalte: X

- ev. krimp (radiaal, tangentiaal): X%

- ev. werken: %

- ev. Vormstabiliteit- sterkte-eisen: eventueel verwijzen naar sterktesortering (CE-sterktesortering=sterkte, buigzaamheid en dichtheid) of vermelden "even sterk als Oregon-select & merch. van 63 x 180 mm"

mechanische eigenschappen:

- de elasticiteitsmodulus : N/mm^2

- ev. de buigsterkte: N/mm^2

- ev. de druksterkte (evenwijdig met de vezel en ev. schuifsterkte): N/mm^2

- ev. de hardheid (kops, langs): N

Opgave van andere eigenschappen:

- geschikt voor deze toepassing

- de esthetische aspecten (kleur, draad, nerf)

- de voorbehandeling van het hout aangepast aan de houtsoort, bv 'verduurzaamd met'

- ev. de aantastbaarheid voor insecten (spint, kernhout)

- ev. sortering naar uitzicht (EN 1611-1, NBN 272, 544 voor naaldhout)

• ... ✂

GUNNINGSCRITEIA

Door duurzaamheid op te nemen als gunningscriterium kan je de milieuvriendelijkste offerte meer punten geven. Opgelet: Als je in de technische specificaties van je bestek al duidelijke duurzaamheidseisen hebt opgelegd, heeft het soms geen zin om bijvoorbeeld milieu nog als gunningscriterium te gebruiken.

Hou er rekening mee dat veel gunningscriteria het bestek onnodig ingewikkeld kunnen maken. De inschrijver moet een uitgebreid verslag opmaken en de provincie moet dit alles afwegen en

beoordelen, wat niet altijd even eenvoudig is. Het is voor beide partijen makkelijker om zoveel mogelijk op te nemen in de technische specificaties.

Voorbeeld (indien je de verpakking niet zelf oplegt):

- ⌘ Voor de beoordeling van het gunningscriterium duurzaamheid wordt rekening gehouden met de milieu-impact van de verpakking (15 punten): Wanneer het hout aangeboden wordt in
 - retourverpakking in een terugnamesysteem, worden 15 punten toegekend.
 - verpakking die uit meer dan 100% uit gerecycleerd of hernieuwbare materiaal bestaat, worden 8 punten toegekend,
 - 100% recycleerbare verpakking, worden 3 punten toegekend.

Voorbeeld (indien je geen 100% gerecycleerd hout oplegt):

- ⌘ Voor de beoordeling van het gunningscriterium duurzaamheid wordt rekening gehouden met het percentage gerecycleerd hout (20 punten): 0,2 punt per 1%.

Voorbeeld (indien je geen Europees hout oplegt):

- ⌘ Voor de beoordeling van het gunningscriterium duurzaamheid wordt rekening gehouden met de herkomst van het hout (10 punten):
 - ⌘ Voor Europees hout worden 10 punten toegekend.
 - Voor hout uit tropische regio's worden geen punten toegekend. ⌘

UITVOERINGSVOORWAARDEN

Als aanbestedende overheid zal je tijdens de uitvoering van de opdracht moeten controleren of de leverancier aan de uitvoeringsvoorwaarden voldoet. Je mag conform de algemene uitvoeringsregels van overheidsopdrachten ook concrete maatregelen vermelden wanneer bepaalde uitvoeringsvoorwaarden worden geschonden.

Voorbeeld

- ⌘ Bij de levering van gecertificeerd hout of gecertificeerde houtproducten (FSC, PEFC), dient op de factuur het CoC-nummer vermeld te worden van het bedrijf dat de laatste schakel van de gecontroleerde CoC-keten vormt.

Indien de opdrachtnemer zelf over een CoC-certificaat beschikt, volstaat het dat de factuur is opgesteld overeenkomstig de vereisten die het betrokken label voorschrijft.

Indien de opdrachtnemer zelf niet over een CoC-certificaat beschikt, moet de factuur van de opdrachtnemer t.a.v. de aanbestedende overheid als bijlage de aankoopfactuur of aankoopfacturen bevatten als bewijs dat de opdrachtnemer het CoC-gecertificeerd hout bij een CoC-gecertificeerd bedrijf heeft aangekocht. Deze aankoopfacturen moeten duidelijk de CoC-code van het verkopende bedrijf vermelden en moeten duidelijk aangeven welk hout en welke houtproducten gecertificeerd zijn. Commercieel gevoelige gegevens zoals eenheidsprijzen mogen desgevallend onleesbaar worden gemaakt op voorwaarde dat de hoeveelheden duidelijk zichtbaar blijven. De factuur van de opdrachtnemer t.a.v. de aanbestedende overheid dient een duidelijke omschrijving te bevatten van de producten die FSC of PEFC gecertificeerd zijn en van de geleverde hoeveelheden. Indien de factuur betrekking heeft op meerdere producten die niet allemaal gecertificeerd materiaal betreffen, moet duidelijk te onderscheiden zijn welke producten gecertificeerd materiaal betreffen en welke niet.

Een bijzondere straf van 15% op de waarde van het geleverde of geïnstalleerde hout of houtproducten wordt toegepast indien de opdrachtnemer niet overeenkomstig de bepalingen van het bestek (zie 'factuur') aantoont dat het hout betreft dat voldoet aan de vereisten van de overeenkomst.

✂ Voor de verpakking van het hout gelden volgende vereisten: De hoeveelheid verpakking wordt zoveel mogelijk beperkt. Verpakkingen zijn ofwel herbruikbaar, of bestaan (gedeeltelijk of volledig indien papier en karton) uit gerecycleerd materiaal en/of materialen afkomstig uit hernieuwbare bronnen. Alle verpakkingsmaterialen zijn eenvoudig met de hand te scheiden in recycleerbare delen van één materiaal (bijv. karton, papier, kunststof, textiel).

✂ De inschrijver verbindt er zich toe alle verpakkingen van producten terug te nemen en op correcte wijze af te voeren.

4.3 > 139.000 euro

Vraag advies aan het team overheidsopdrachten:

T 03 240 67 09 of overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be

5 Meer info

- Voor meer info over **overheidsopdrachten** kun je terecht bij Laurens Smaers (Team Overheidsopdrachten, T 03 240 67 09, overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be)
- Voor meer info over de **criteria** kun je terecht bij Katrien Meyns (DAV, T 03 240 66 42, katrien.meyns@provincieantwerpen.be) of Stef Cool (DAV, T 03 240 67 23, stefaan.cool@provincieantwerpen.be).
- Voor meer info over **milieucriteria** kun je terecht bij Liesbeth Taverniers (DMN, T 03 240 57 55, ISO14001@provincieantwerpen.be).
- Voor meer info over **criteria m.b.t. sociale economie** kun je terecht bij Rob Goris (DEIS, T 03 240 58 48, rob.goris@provincieantwerpen.be).
- Leveranciers van houtproducten met een FSC-label vindt u op ikzoekfsc.be, deze met een PEFC label op pefc.be/nl/. Op deze sites kan je ook CoC-certificaten van bedrijven verifiëren.
- Leveranciers uit de sociale economie kan je zoeken via <http://socialeconomie.be/ondernemingen>
- Op de site <http://www.hout.be> vind je technische informatie over houtsoorten.
- De site <http://www.houtdatabase.nl> geeft naast technische informatie ook aan welke houtsoorten met het FSC-label verkrijgbaar zijn.
- Op <https://overheid.vlaanderen.be/overheidsopdrachten-en-raamcontracten/duurzame-en-innovatieve-overheidsopdrachten/hout> vind je meer info en een standaardbestek.
- <https://www.natuurinvest.be/houtverkoop/duurzaam-hout> vind je Vlaamse info over de keuze voor FSC en PEFC.